

**Ekonomiska och
sociala rådet**

Distr.
ALLMÄN

ECE/MP.PP/2005/2/Add.5
den 20 juni 2005

ORIGINAL: ENGELSKA

EKONOMISKA KOMMISSIONEN FÖR EUROPA

Möte med parterna i konventionen om
tillgång till information,
allmänhetens deltagande i beslutsprocesser
och tillgång till rättslig prövning i
miljöfrågor

RAPPORT FRÅN DET ANDRA PARTSMÖTET

Tillägg

BESLUT II/4

**ATT VERKA FÖR ATT ÅRHUSKONVENTIONENS PRINCIPER
TILLÄMPAS I INTERNATIONELLA FORUM**

antaget vid det andra partsmötet i Almaty,
Kazakstan, den 25–27 maj 2005

Parterna,

som erinrar om princip 10 i Riodeklarationen om miljö och utveckling, i vilken bland annat anges att miljöfrågor bäst hanteras när alla berörda medborgare deltar på lämplig nivå,

som även erinrar om artikel 3.7 i konventionen enligt vilken varje part ska verka för att principerna i konventionen tillämpas i internationella beslutsprocesser som rör miljön och inom ramen för internationella organisationer när miljöfrågor behandlas, och om punkt 31 i Luccadeklarationen i vilken parterna, undertecknarna och andra stater och intressenter erkände behovet av vägledning beträffande införandet av denna bestämmelse i konventionen,

som dessutom erinrar om det arbete som utförts av en grupp experter och av parternas arbetsgrupp avseende allmänhetens deltagande i internationella forum, inbegripet utarbetande av utkast till riktlinjer,

som tror att sådana riktlinjer skulle hjälpa parterna att fullgöra sina skyldigheter enligt konventionen och kunna vara av värde för undertecknarna och andra berörda stater som inte är parter i konventionen och för internationella forum och deras sekretariat samt icke-statliga organisationer,

som understryker vikten av brett samråd beträffande tillämpningen av sådana riktlinjer,

1. antar de till detta beslut bifogade Almatyriktlinjerna om att främja tillämpningen av Århuskonventionens principer i internationella forum, rekommenderar att dessa tillämpas av alla parter under förutsättning att riktlinjerna granskas och, om det är lämpligt, ändras av parterna vid deras tredje ordinarie möte i enlighet med de förfaranden som anges i detta beslut, och erkänner att parterna får tillämpa riktlinjerna stegvis, med särskild tonvikt på ECE:s miljöavtal,

2. bjuder in undertecknarna och andra berörda stater att ta hänsyn till de principer som anges i riktlinjerna och att tillämpa dessa i förekommande fall,

3. bjuder in internationella forum inom ramen för dessa riktlinjer och deras sekretariat, att ta hänsyn till principerna i konventionen, vilka avspeglas i dessa riktlinjer, och att överväga hur deras egna processer skulle kunna främja tillämpningen av dessa riktlinjer,

4. bjuder in icke-statliga organisationer och andra relevanta aktörer att stödja tillämpandet av dessa riktlinjer och att överväga hur deras egna processer och deras egen verksamhet skulle kunna främja tillämpningen,

5. bildar en arbetsgrupp för att samråda om riktlinjerna med berörda internationella forum inom ramen för dessa riktlinjer,

6. ber arbetsgruppen att med stöd av sekretariatet

a) till nästa möte med parternas arbetsgrupp lämna in ett förslag till samrådsplan med en förteckning över de internationella forum med vilka samråd ska äga rum, formerna för samråd och en tidsplan, med hänsyn tagen till de interna förfarandena i dessa forum,

b) genomföra samrådsprocessen i enlighet med parternas arbetsgrupps beslut och till varje möte med parternas arbetsgrupp rapportera om hur arbetet fortskrider, samt

c) utarbeta en rapport om resultatet av samrådet, så att parternas arbetsgrupp kan ta ställning till denna,

7. bjuder in parterna, undertecknarna, andra berörda stater, icke-statliga organisationer, berörda internationella forum och andra berörda aktörer att till sekretariatet lämna in kommentarer beträffande sina erfarenheter när det gäller tillämpningen av riktlinjerna, så att arbetsgruppen kan ta ställning till dessa,

8. ber parternas arbetsgrupp att, på grundval sitt övervägande av resultatet av samrådet och erfarenheterna beträffande tillämpningen av riktlinjerna, granska riktlinjerna och i förekommande fall ge rekommendationer, så att parterna kan ta ställning till dessa vid det tredje ordinarie mötet, och

9. välkomnar Frankrikes erbjudande att leda arbetsgruppen.

Bilaga

ALMATYRIKTLINJERNA FÖR FRÄMJANDE AV TILLÄMPNINGEN AV ÅRHUSKONVENTIONENS PRINCIPER I INTERNATIONELLA FORUM

I. SYFTE OCH OMFATTNING

1. Det främsta syftet med dessa riktlinjer är att ge parterna allmän vägledning om hur tillämpningen av konventionens principer i internationella forum i frågor som rör miljön kan främjas. För att effektivt uppfylla målet med konventionen ska parterna sträva efter att tillämpa dessa riktlinjer i lämplig omfattning mot bakgrund av rimliga överväganden, såsom institutionell integritet och särskilda egenskaper hos varje berört internationellt forum, dess förfaranden och beslutsprocesser samt dess resursers karaktär och tillgänglighet. Nivån på och omfattningen av tillämpningen av dessa riktlinjer beror på de särskilda reglerna för och sammansättningen av varje berört internationellt forum.
2. Dessa riktlinjer ska ge parterna vägledning i samband med
 - a) utveckling, ändring och tillämpning av relevanta regler och tillvägagångssätt som tillämpas i internationella forum (till exempel arbetsordning avseende frågor som öppenhet, ackreditering med mera), och
 - b) behandling av relevanta sakfrågor i dessa forum.
3. Dessa riktlinjer kan också utgöra inspirationskälla för undertecknarna och andra berörda stater och för multilaterala miljöavtal (MEA) och andra internationella forum, icke-statliga organisationer och annan allmänhet som har intresse av att verka för att principerna i konventionen tillämpas i internationella forum.
4. Dessa riktlinjer avser internationella forum, inbegripet
 - a) förhandling om och genomförande på internationell nivå av multilaterala miljöavtal samt beslut och åtgärder som vidtas under deras ledning,
 - b) förhandling om och genomförande på internationell nivå av andra relevanta avtal, om beslut eller åtgärder som vidtas på den nivån i enlighet med sådana avtal avser miljön eller kan påverka miljön avsevärt,
 - c) mellanstatliga konferenser som avser miljön eller har ett starkt miljöinslag, och deras respektive processer för förberedelse och uppföljning på internationell nivå,
 - d) internationella miljöforum och forum för utvecklingspolitik, och
 - e) beslutsprocesser inom ramen för andra internationella organisationer i frågor som rör miljön.

5. Dessa riktlinjer gäller alla internationella stadier av relevanta beslutsprocesser i frågor som rör miljön.

6. Dessa riktlinjer är avsedda att, genom tillämpning av dessa, positivt påverka det sätt på vilket internationell tillgång säkerställs i internationella forum där parterna i konventionen deltar.

II. DEFINITIONER

7. Med *Århuskonventionen* och *konventionen* avses i dessa riktlinjer FN:s konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor.

8. Termerna *part*, *miljöinformation*, *allmänhet* och *berörd allmänhet* ska i dessa riktlinjer i tillämpliga delar förstås så som de definieras i artikel 2.1, 2.3, 2.4 och 2.5 i konventionen.¹

9. Med *internationellt forum* avses i dessa riktlinjer varje multilateral internationell beslutsprocess om miljöfrågor, eller varje multilateral internationell organisation när den behandlar frågor som rör miljön, vilket framgår av punkt 4. Här ingår inte regionala organisationer för ekonomisk integration eller forum som uteslutande omfattar alla medlemsstater i en regional organisation för ekonomisk integration.

10. Med *internationell tillgång* avses i dessa riktlinjer allmänhetens tillgång till internationella forum i enlighet med dessa riktlinjer.

III. ALLMÄNNA ÖVERVÄGANDEN

11. Tillgång till information, allmänhetens deltagande och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor är grundläggande delar i en god förvaltning på alla nivåer och väsentliga för hållbarhet.

12. Att ge möjlighet till internationell tillgång i frågor som rör miljön och att införa och stärka förfaranden som gör det möjligt att tillvarata dessa möjligheter, förbättrar generellt kvaliteten på beslutsfattandet och genomförandet av besluten.

13. Det kan finnas behov av att anpassa och strukturera internationella processer och mekanismer för att säkerställa en meningsfull och rättvis internationell tillgång.

14. När internationell tillgång utformas ska det tillses att processerna i princip görs eller hålls öppna för den breda allmänheten.

15. Särskilda åtgärder ska vidtas för att säkerställa en balanserad och rättvis process i de fall när allmänheten har olika kapacitet, resurser, sociokulturella förhållanden eller ekonomiskt eller politiskt inflytande. Processer och mekanismer för internationell tillgång ska utformas på ett sådant sätt att de främjar öppenhet, minimerar ojämlikhet, förhindrar utövande av otillbörligt ekonomiskt eller

politiskt inflytande och underlättar deltagandet för de grupper som är mest direkt berörda och kanske inte har möjlighet att delta utan uppmuntran och stöd.

16. Internationell tillgång ska ges utan diskriminering på grund av medborgarskap, nationalitet eller hemvist. När det gäller juridiska personer ska internationell tillgång ges utan att skillnad görs utifrån var de har sitt säte eller ett faktiskt centrum för sin verksamhet.
17. Kapacitetsuppbyggnad kan vara viktig för att främja internationell tillgång för den berörda allmänheten, särskilt icke-statliga organisationer som verkar för miljöskydd, och speciellt i utvecklingsländer och i länder med övergångsekonomi.
18. För att förbättra den internationella tillgången kan det krävas investeringar i resurser. Resurserna ska i relevanta fall om nödvändigt göras tillgängliga i lämplig form och i enlighet med de villkor som avtalas i varje internationellt forum för att underlätta en meningsfull och rättvis internationell tillgång.

IV. TILLGÅNG TILL MILJÖINFORMATION

19. Var och en av parterna ska uppmuntra internationella forum att utveckla och tillgängliggöra en rad tydliga och öppna strategier och förfaranden för tillgång till miljöinformation som de innehar för att göra allmänhetens tillgång mer konsekvent och tillförlitlig. Sådana strategier och förfaranden ska öka och främja både tillgången till och förståelsen av informationen i fråga.
20. Miljöinformation i alla officiella dokument som utarbetas och framställs i varje internationellt forum ska göras tillgängliga för allmänheten via internet eller på andra lämpliga sätt i rätt tid, i enlighet med de relevanta reglerna för varje enskilt forum och med vederbörlig hänsyn till punkt 25.
21. Tillgången till lämplig teknisk utrustning för att på ett effektivt sätt göra information tillgänglig kostnadsfritt för allmänheten med hjälp av elektroniska informationsverktyg, såsom clearing house, interaktiva databaser och register, ska främjas. I de fall där det är lämpligt ska webbutskickningar av evenemang och alternativa metoder för att nå en bredare allmänhet övervägas.
22. Miljöinformation ska lämnas proaktivt och i en meningsfull och tillgänglig form samt i förekommande fall på det berörda internationella forumets officiella språk, så att tillgången till information kan bidra till ökad kunskap och förståelse. Genom att informationsansvariga eller kontaktpersoner utses i internationella forum underlättas informationsflödet till allmänheten, vilket ska främjas.
23. Med förbehåll för de följande punkterna i detta kapitel ska alla personer i allmänheten på begäran, utan att behöva ange skälen för sin begäran, få tillgång till miljöinformation som utarbetas och innehas i internationella forum.
24. När en person i allmänheten begär miljöinformation ska denna lämnas ut så snart som möjligt efter begäran och inom en lämplig tidsfrist. Tidsfristen enligt konventionen är en månad.

25. Det ska vara tillåtet att avslå en begäran om miljöinformation endast om det finns särskilda skäl för avslag, med beaktande av de relevanta bestämmelserna i konventionen, inbegripet kravet att skälen för avslag ska tolkas restriktivt, med hänsyn tagen till allmänhetens intresse av att uppgifter lämnas ut.
26. Avslag på en begäran i dess helhet eller en del av en begäran ska meddelas skriftligen, om begäran har gjorts skriftligen eller om sökanden önskar detta. Skälen för avslag ska anges och information lämnas om de prövningsförfaranden till vilka hänvisas i punkt 40.
27. Miljöinformation ska lämnas i begärd form om den finns i denna form. Tillgång till information utan kostnad, eller åtminstone mot en rimlig avgift, ska främjas. Om en avgift tas ut ska avgiftstaxan vara tillgänglig för allmänheten.

V. ALLMÄNHETENS DELTAGANDE I BESLUTSPROCESSER OM MILJÖFRÅGOR

28. Allmänhetens deltagande bidrar i allmänhet till kvaliteten på beslutsprocessen i internationella forum om miljöfrågor genom att olika åsikter och sakkunskap tillförs processen och öppenheten och ansvarsskyldigheten ökar. Formerna för deltagande kan variera beroende på processens karaktär och på vilken fas den befinner sig i, och beroende på mötesupplägget. Man ska verka proaktivt för att få berörda aktörer att delta. Detta ska ske öppet och i samråd på ett sätt som är lämpligt med tanke på forumets karaktär.
29. Det ska vara tillåtet för den berörda allmänheten att på alla stadier i beslutsprocessen delta i möten i internationella forum och i deras hjälporgan och andra grupper som har bildats av forumen för att bidra till beslutsprocessen i frågor som rör miljön, såvida det inte finns rimliga skäl för att utesluta sådant deltagande i enlighet med öppna och tydligt angivna normer som om möjligt görs tillgängliga i förväg.
30. Allmänhetens deltagande ska vara så stort som möjligt. I ett internationellt sammanhang kan de berörda intressenterna vara
- a) personer i allmänheten som berörs eller kan beröras mest direkt,
 - b) företrädare för intresseorganisationer såsom medborgarorganisationer för miljön, och
 - c) företrädare för andra intressen om de kan orsaka, bidra till, påverkas av eller har möjlighet att lindra problemen i fråga.
31. Medan ett internationellt forum eller en process i detta i princip ska vara öppna för allmänheten kan antalet personer av den berörda allmänheten som deltar i mötena begränsas, om detta är nödvändigt och oundvikligt av praktiska skäl. När sådana begränsningar införs ska hänsyn tas till beslutsprocessens karaktär och den fas den befinner sig i samt till den form av deltagande som önskas. Med begränsningarna ska en effektiv och ändamålsenlig beslutsprocess av hög kvalitet säkerställas. När ackrediterings- eller urvalsförfaranden tillämpas ska de baseras på tydliga och objektiva kriterier, och allmänheten ska informeras om detta. Sådana förfaranden ska vara öppna, rättvisa, ansvarsfulla och tillgängliga, genomföras i rätt tid och vara avsedda att säkerställa ett meningsfullt och rättvist deltagande samtidigt som en överdriven formalisering undviks. I urvalskriterierna kan ingå fackområde, representation i

geografiska, sektoriella, yrkesmässiga och andra relevanta sammanhang samt kunskaper i arbetsspråket, med hänsyn tagen till punkterna 17 och 18.

32. De internationella processerna ska redan tidigt dra nytta av allmänhetens deltagande, på internationell nivå inbegripet förhandling om och tillämpning av konventioner, förberedelse, formulering och genomförande av beslut samt innehållsmässiga förberedelser av evenemang.

33. Den berörda allmänhetens effektiva deltagande kan säkerställas genom många olika former beroende på olika faktorer såsom typen av internationellt forum och beslutsprocessens karaktär och den fas den befinner sig i. Vid möten i internationella forum kan sådana former utgöras av observatörsstatus, rådgivande kommittéer som är öppna för relevanta intressenter, forum och dialoger som är öppna för allmänheten och webbutskändningar samt allmänna önskemål om yttranden.

34. Med förbehåll för den mer specifika vägledningen i andra relevanta punkter ska den berörda allmänheten när den deltar i internationella forum ha rätt att få tillgång till alla dokument som är relevanta för beslutsprocessen och som har framställts för mötena, rätt att sprida skriftliga uttalanden och rätt att tala på möten, utan att de internationella forumens möjligheter att prioritera sin verksamhet och tillämpa sin arbetsordning påverkas.

35. För förfarandena för allmänhetens deltagande i internationella forum gäller att tidsramarna för de olika stegen ska vara rimliga och att tillräckligt med tid ska ges för att informera allmänheten och att den berörda allmänheten ska ges tillräckligt med tid för att kunna förbereda sig och delta på ett effektivt sätt under beslutsprocessen. Valet av de tidpunkter när det är möjligt att delta ska överensstämma med de tider när allmänheten har tillgång till relevanta dokument, så att ett informerat deltagande från allmänhetens sida underlättas. Möjlighet att delta i en bestämd internationell beslutsprocess ska ges i ett skede när alternativen fortfarande är möjliga och allmänheten kan utöva effektivt inflytande.

36. Allmänheten ska informeras i rätt tid om sina möjligheter att delta i beslutsprocessen, om förfarandena och kriterierna för detta och om att information finns tillgänglig för allmänheten, såsom utkast till yttranden, slutdokument, beslut och rapporter. Sådan information ska lämnas via webbplatser och, om möjligt, direkt till personer i den berörda allmänheten som har begärt att bli underrättade på detta sätt eller som i övrigt har konstaterats vara i behov av direkt kommunikation. För att kvaliteten på beslutsprocessen ska bibehållas ska öppna och tydligt angivna normer fastställas för hur yttranden ska inges, och allmänheten ska informeras om detta.

37. I besluten ska vederbörlig hänsyn tas till resultatet av allmänhetens deltagande. Öppenhet när det gäller hur allmänhetens deltagande påverkat slutliga beslut ska främjas bland annat genom att allmänhetens tillgång till dokument som har lämnats in av allmänheten underlättas.

38. Beslutsprocesserna i internationella forum förbättras genom att en informerad kunnig allmänhet som företräder olika grupper deltar. Åtgärder som kan bidra till ett sådant deltagande ska erkännas vara viktiga och uppmuntras. Parterna ska överväga att engagera sig, och relevanta organisationer och andra bidragsgivare ska bjudas in att engagera sig i lämplig kapacitetsuppbyggnad med hänsyn till de behov och prioriteringar som har fastställts i punkterna 17 och 18.

39. Det bör noteras att traditionella förfaranden för att ge ekonomiskt stöd för resor och uppehålle för att underlätta deltagandet i vissa internationella forum kan vara ganska kostsamma och följaktligen begränsa antalet personer som kan delta. Man ska därför sträva efter att finna innovativa, kostnadseffektiva och praktiska lösningar som överensstämmer med god redovisningssed för att maximera deltagandet.

VI. RÄTTSLIG PRÖVNING I FRÅGOR SOM RÖR MILJÖN

40. Var och en av parterna ska i internationella forum stödja åtgärder som underlättar allmänhetens tillgång till rättslig prövning när det gäller tillämpningen av varje forums regler och normer för tillgång till information och allmänhetens deltagande enligt dessa riktlinjer.

Anmärkningar

¹ De relevanta definitionerna i artikel 2 i konventionen är följande:

”I denna konvention används följande beteckningar med de betydelser som anges här:

1. *part*: en fördragsslutande part i denna konvention, om inte annat anges i texten.
2. [...]
3. *miljöinformation*: all information i skriftlig form, bild- eller ljudform, elektronisk form eller annan materiell form om
 - a) tillståndet för olika delar av miljön, som luft och atmosfär, vatten, jord, mark, landskap och naturområden, biologisk mångfald och dess delar, inbegripet genetiskt modifierade organismer, och samspelet mellan dessa delar,
 - b) faktorer som substanser, energi, buller och strålning samt verksamheter eller åtgärder, inbegripet förvaltningsåtgärder, miljöavtal, riktlinjer, lagstiftning, planer och program, som påverkar eller troligtvis påverkar de delar av miljön som anges i a), samt kostnads- och nyttoanalys och andra ekonomiska analyser och antaganden som används i beslutsfattandet på miljöområdet,
 - c) tillståndet för människors hälsa och säkerhet, livsvillkor, kulturmiljöer och byggnadsverk, i den mån de påverkas eller kan påverkas av tillståndet för miljöns beståndsdelar eller, genom dessa beståndsdelar, av de faktorer, verksamheter eller åtgärder som avses i b),
4. *allmänhet*: en eller flera fysiska eller juridiska personer och, i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis, föreningar, organisationer eller grupper bestående av fysiska eller juridiska personer,
5. *berörd allmänhet*: den allmänhet som berörs eller kan beröras av eller som har intresse av ett beslut på miljöområdet; i denna konvention skall icke-statliga organisationer som främjar miljöskydd och som uppfyller de krav som uppställs i nationell rätt anses ha ett sådant intresse.”
